

ТЕСТОВІ ТЕХНОЛОГІЇ КОНТРОЛЮ ТЕОРЕТИЧНИХ ЗНАНЬ З ДИСЦИПЛІНИ «ВСТУП ДО СПЕЦІАЛЬНОСТІ»

Анотація. У статті представлено приклади тестових завдань та їх критерії оцінювання для поточного контролю теоретичних знань студентів з дисципліни «Вступ до спеціальності».

Ключові слова: новітні технології, педагогічний тест, тестові технології контролю.

Мета статті - ознайомлення з тестовими технологіями, класифікацією навчальних та контрольних тестів, творчими підходами до їх розробки, а також з особливостями оцінювання.

Постановка проблеми.

Впровадження новітніх технологій навчання, що ґрунтується на нових підходах щодо подання та засвоєння знань, потребує нових, сучасних методів їх вимірювання та оцінювання.

Пошук досконалих методів вимірювання рівня знань студентів на сучасному етапі розвитку інформаційних технологій набуває надзвичайної актуальності, оскільки об'єктивізація процесу вимірювання, забезпечуючи зворотний зв'язок, дає можливість координувати цей розвиток. Отже, об'єктивні та точні методи вимірювання та оцінювання знань стають однією з рушійних сил наукового прогресу.

Порівняльний аналіз методів вимірювання рівня знань, які використовуються у сучасній педагогіці: усного опитування, письмової роботи, інтерв'ю та тестування, свідчить про те, що останній метод, більш ніж інші, відповідає критеріям якості при визначенні рівня теоретичних знань, умінь і навичок студентів.

Використання тестів у навчальному процесі надійно увійшло у світову педагогічну практику. В Україні цей процес також набуває сил: розвиваються наші уявлення про призначення та педагогічні можливості тестів, форми тестів, формати запитань, методи обробки результатів тестування та їх інтерпретації.

Запровадження новітніх технологій у системі освіти зумовлює нові підходи в оцінюванні навчальних досягнень з будь-якої дисципліни, зокрема з профільних дисциплін. Серед основних форм контролю знань студентів (тематичний, періодичний)

особливе місце займає поточний контроль, мета якого – відстежувати перебіг навчання, отримувати інформацію про відповідність навчальних досягнень студентів вимогам чинної програми. Поточне оцінювання здійснюється на кожному занятті у формі усного опитування, виконання різних видів робіт, творчих завдань тощо, але, на нашу думку, доцільніше поряд із традиційними методами і формами перевірки знань використовувати і тестові форми контролю. Ефективне застосування тестів вимагає від викладача ознайомлення з типами тестових завдань, загальними підходами до їх створення та особливостями оцінювання.

Питання тестології привертало увагу таких педагогів та методистів, як:

В. Аванесов, І. Булах, Л. Коваленко, І. Коломієць, А. Майорової, С. Ніколаєвої та інших.

За визначенням російського текстолога В. Аванесова, «педагогічний тест – це система паралельних завдань специфічної форми, розташованих у зростаючому за ступенем складності порядку, що дає змогу якісно та ефективно виміряти рівень і структуру підготовки студентів» [1, 32]. Отже, до тесту не слід залучати будь-які завдання, а лише ті, які відповідають певній формі, змісту та рівню складності.

До тестових завдань з дисципліни «Вступ до спеціальності» включені питання, які мають закриту форму (вибір правильної відповіді з переліку можливих варіантів) та відкриту форму (самостійне формулювання відповіді на запитання за його змістом [4, 51]).

За такими критеріями можна класифікувати найпоширеніші види завдань, серед яких переважають тестові завдання закритої форми (завдання з вибором однієї правильної відповіді; завдання з вибором кількох правильних відповідей; завдання на відтворення послідовності) та тестові завдання відкритої форми (завдання з короткою відповіддю; завдання з розгорнутою відповіддю).

Для перевірки засвоєння теоретичних знань студентами з дисципліни «Вступ до спеціальності» використовується поточне тестування, яке проводиться з метою коригування навчальної діяльності студентів, стимулювання інтересу до навчання. Структуру тесту утворює спосіб зв'язку завдань між собою. Кожне завдання зв'язане з іншим через загальний зміст і загальну варіацію тестових результатів. Завдання розподіляються в міру складності – від найпростіших до найскладніших.

Результати тестування підлягають кількісному визначенню, на основі якого студент отримує оцінку успішності. Така оцінка є більш об'єктивною і надає інформацію про якість засвоєння матеріалу.

Проаналізуємо детальніше ті типи тестових завдань, які доцільно використовувати на практичних та семінарських заняттях під час вивчення дисципліни «Вступ до спеціальності» [3, 9-10]:

1. Завдання з вибором однієї правильної відповіді. Таке завдання складається з незакінченого твердження та чотирьох варіантів його продовження, серед яких тільки один правильний. За виконання такого завдання можна отримати 0 або 1 бал.

Наприклад: предметом педагогічної діяльності є:

- а) людська істота з неповторними, індивідуальними якостями;
- б) структура навальних предметів;
- в) організація системи виховних заходів;
- г) процес аналізу становлення особистості.

2. Завдання на встановлення відповідності. Ці завдання передбачають утворення логічних пар: співвіднесення назв або тлумачення визначення певного педагогічного поняття, логічно пов'язаних між собою, але розташованих у довільній послідовності. Оцінювання такого завдання відбувається за одним таким принципом: «крок за кроком» (за кожен правильну відповідь – 1 бал, тобто від 0 до 4 балів за все завдання).

Наприклад: Установіть відповідність між поняттям та його визначенням.

1. Педагогічна професія	А) професійна діяльність, результат якої є навчання, виховання, розвиток
2. Педагогічна спеціальність	Б) рівень і вид професійної підготовленості
3. Педагогічна кваліфікація	В) вид трудової діяльності з певними вимогами до особистості
4. Педагогічна діяльність	Г) вид занять в рамках певної професії

Перелічені форми тестових завдань дають змогу оцінити навчальні досягнення студентів засвоєння теоретичних знань з дисципліни.

3. Відкриті завдання творчого характеру. Зразком відкритого завдання з розгорнутою відповіддю є написання власного висловлювання у формі роздуму або розв'язання педагогічних ситуації. Це завдання дає можливість виявити рівень практичної підготовки майбутнього спеціаліста.

Наприклад: 1) складіть програму професійного самовиховання;

2) оцініть дії вчителя. Дайте відповіді на запитання:

- Чи був педагог тактовним?
- Якою виявилася його тактовність (ефективною чи ні)?
- Чому Ви так вважаєте?
- Якщо, на Ваш погляд, тактика вчителя була невдалою, як би на його місці повелися Ви?

Ситуація

Вчитель, диктуючи домашнє завдання, звертається до одного з учнів: «А ти теж пиши, бо знову скажеш, що не встиг. І спробуй цей раз мені не виконати!». Хлопець червоніє, кладе ручку, відсовує від себе щоденник і тут же вирішує на зло вчителю не виконувати його завдання, хоч раніше у нього й на думці такого не було.

Тестові завдання для поточного оцінювання доцільно застосовувати на різних етапах заняття не більше як на 10-15 хвилин. На виконання завдання з однією правильною відповіддю рекомендують відводити одну хвилину. На завдання інших типів – півтори хвилини. У тесті необхідно розташувати завдання за принципом «від простого – до складного», щоб створити ситуацію успіху; підібрати завдання різноманітні за змістом і формою, щоб уникнути монотонності.

Слід зазначити, що ця методика більш спрямована на перевірку фактичних знань студентів і не приймає до уваги можливості розвитку особистості, має лише оцінювальний, а не прогнозуючий характер. Але все ж, тестовий контроль має багато переваг перед іншими видами контролю. Основна відмінність тесту від, наприклад, контрольної роботи із сформульованими теоретичними питаннями полягає в тому, що він значно підвищує рівень навчального процесу, сприяє самостійній роботі кожного студента. Крім цього, тестовий контроль дає змогу викладачу перевірити значний об'єм вивченого матеріалу та проаналізувати оволодіння цим матеріалом більшої частини студентів.

Висновок. Отже, правильно організоване тестування дає змогу викладачу забезпечити управління навчальним процесом і сприяє підвищенню ефективності вивчення дисципліни «Вступ до спеціальності».

Бібліографічні посилання

1. Аванесов В.С. Форма тестовых заданий: учеб. пособие [для учителей школ, лицеев, преп. вузов] / В.С.Аванесов. – 2-е издание. – М., 2005. – 156 с.
2. Кальней В.А., Шишов С.Е. Технология мониторинга качества обучения в системе «учитель-ученик»: метод. пособие [для учителя] / В. А. Кальней, С.Е. Шишов. М.: Педагогическое общество России, 1999. – 86 с.
3. Паращенко Л.І. Тестові технології у навчальному закладі: [метод. посібник]/ Л.І.Паращенко, В.Д. Леонський, Г.І. Леонська. – К.: Майстерня книги, 2006. – 217 с.
4. Петрашук О.П. Принципи та функції стандартизованого контролю// Іноземні мови. – 1997. – № 2. – С.4-5.